

Research Paper

Comparing responsibility, procrastination, Academic vitality in students with and without Web addiction

Saeed Imani ¹ & Morteza Zakeri ^{2*}

1. Assistant Professor, Department Of Clinical and Health Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
2. Master of Clinical Psychology, District 10 Education and Research Center, Prisons Organization, Gilan, Rasht, Iran.

Citation: Imani, S. & Zakeri, M. (2023). [Comparing responsibility, procrastination, Academic vitality in students with and without Web addiction (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 12 (2): 6-18. <https://doi.org/10.22098/jsp.2023.2366>

doi: 10.22098/jsp.2023.2366

Article Info:

Received: 2019/12/17

Accepted: 2023/08/29

Available Online: 2023/09/20

Key words:

Responsibility, Web addiction, Procrastination, Academic vitality

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to compare responsibility, procrastination and academic vitality in students with and without web addiction.

Methods: The research method was descriptive causal-comparative. The statistical population of this study was all high school students (third grade) in Talesh in the academic year of 2019-20. For this purpose, 160 students (80 students) With Internet addiction and 80 ordinary students) who were randomly selected from multi-stage clusters. The assessment tools used in this study were Gaffe's responsibility test, Solomon and Rothblum procrastination test, Chari and Dehghanizadeh vitality and Yang Internet addiction questionnaire. In this study, analysis of variance was used to analyze the data.

Results: The results of analysis of variance showed that there is a significant difference between responsibility, procrastination and academic vitality in students with and without web addiction ($P < 0.05$).

Conclusion: Therefore, it can be concluded that addiction to web browsing and cyber browsing in students is effective in reducing responsibility and academic vitality and increasing procrastination.

Extended Abstract

1. Introduction

Internet is one of human's achievements which is considered as the most available media and the advanced modern communication technology and provides accessibility for a variety of data sources. (Aliabadi, Rajabian Deh zir Deh, Dortaj, 2016). Presence of more adolescents in Internet degraded their level of responsibility, and their negligence of educational and training plans, the constancy of which makes teenagers be taken aback in educational affairs compared to their peers. Procrastination is another variable related to internet addiction. Procrastination is an automatic behavioral problem which puts off an important activity to some other time in the future.

individuals, quoted by Badri Gargari, Fathi Azar and Mohammadi, 2016). Mehrabi (2013), showed a significant relationship between internet addiction and education procrastination, procrastination in preparing tasks and getting ready for the test among first grade high school girls. Academic vitality in another definition, means being successfully able to surpass the educational obstacles and challenges (Comerford, Batison, Tormi, 2015). Academic vitality is considered as mental rehabilitation parameter in most research systems, and its inner sense is overall a meaningful index of mental health (Solberg, and colleagues, 2012). Head to school is a kind of education endurance related to challenges in typical educational situation. The present research is therefore about to answer the question whether there is a significant relationship between internet-addicted students and normal students in scale of procrastination, responsibility and Academic vitality or not.

*Corresponding Author:

Morteza Zakeri

Address: Master of Clinical Psychology, District 10 Education and Research Center, Prisons Organization, Gilan, Rasht, Iran.

Tel: +98 (13) 43251683

E-mail: m_zakeri94@yahoo.com

2. Materials and Methods

The present study based on its purpose which aimed at comparing procrastination and responsibility in internet addicted and normal students, took advantage of causative-comparative method. The statistical society included all boy students of second grade, Talesh high school (3th grade), years 2019-20. In the second step, after omission of unfilled questionnaires as available sample taking, a sample of 160 students was collected, 80 of which was internet addicted, and 80 normal. This research is applied in terms of purpose and descriptive-causal in nature. The statistical population of the present study was all male high school students in the second (third grade) in the academic year of 1996-97 in Talesh. Sampling of this study was done in two stages. In the first stage, in order to screen the Internet addiction questionnaire, 650 students were identified by multi-stage cluster sampling and 85 students with Internet addiction were identified. In the second stage, after removing the unfinished questionnaires by available sampling among students with and without Internet addiction, a sample of 160 people (80 people with Internet addiction and 80 normal students)) were chosen. In this study, the following tools have been used to

collect data. The assessment tools used in this study were Gaffe's responsibility test, Solomon and Rothblum procrastination test, Chari and Dehghanizadeh vitality and Yang Internet addiction questionnaire. In this study, analysis of variance was used to analyze the data.

3. Results

Before using the multivariate analysis of variance parametric test to meet its defaults, Box, Levin and Kalmogorov-Smirnov tests were used. Based on the Mbox test, which was not significant for any of the variables, the condition of homogeneity of variance / covariance matrices was correctly observed (BOX = 493.5, F = 193, P = 0.362) and based on Levin test and its non-significance for all variables (P > 0.05), the condition of equality of variances of the studied groups was observed. Kalmogorov-Smirnov test was also used to check the normality of the variables. The results show a significance level of more than 0.05 for all variables, which indicates the normality of the variables. As a result, the use of parametric multivariate analysis of variance is unobstructed. The following multivariate analysis of variance was used to examine the patterns of differences.

Table 1. Results of single-variant analysis for examining models of difference in groups

Dependent variants	SS	df	Ms	F	P
Responsibility	4524.017	1	4524.017	144.955	0.000
Procrastination	18026.667	1	18026.667	149.922	0.000
Academic vitality	3168.267	1	3168.267	22.075	0.000

As shown in table 1, there is a significant difference between the means of two groups in responsibility, procrastination and Academic vitality variances.

4. Discussion and Conclusion

The main purpose of this study was to compare responsibility, procrastination, and Academic Vitality Among students with and without web addiction. The Covariance analysis points to the existence of meaningful difference among the scales of responsibility, procrastination and Academic vitality among normal and addicted students. It can be said by clarifying the comparison between responsibility, procrastination among normal and internet addicted students that; according to findings of Hamidi and Najafabadi (1394) although merits of internet has made it an ideal educational tool, but students often surf the irrelevant sites, chat rooms, gaming softwares instead of creative activity, and the more they are addicted to the internet, the less responsibility they have (Basharatzadeh, 1395), decrease of social activities and lack of feeling responsibility are said to be the result of internet harms (Shafiei, 1395). It can be said that procrastination is automatic behavioral problem in

postponing an important activity or an on-time activity to other time, the consequence of which is problematic for individual (Nas, 2010). Procrastination has in fact been defined as postponing an activity which must be done by the person in charge, hence he/ she experiences anxiety resulted from procrastination. When a person does something willingly, he does not feel tired, but feels energetic as well (Devijen, Rasensetil, Eschats, Smalnebrak, and Dahman, 2011). Academic vitality positively influences successful and fruitful learning and leads to merits, abilities, science development first, then helps improve educational performance. That is; head to school training helps students progress in education and self-efficacy (Fooladi, Kajbaf, and Gomrani, 1395). One of the limitations of this study was not paying attention to other educational and gender age groups and using only a questionnaire to screen for Internet addiction. Therefore, it is suggested that education staff hold necessary workshops by holding workshops with parents and students on the optimal use of the Internet, prioritizing the use of the Internet outside of school time and the consequences of web browsing.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. The participants were informed about the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

The author himself has been present in designing, executing and writing all parts of the research.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

مقایسه مسئولیت‌پذیری، تعلل‌ورزی و سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان با و بدون اعتیاد به وبگردی

سعید ایمانی^۱ و مرتضی ذاکری^{۲*}

۱. استادیار گروه روان‌شناسی بالینی و سلامت، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، مرکز آموزش و پژوهش منطقه ده سازمان زندان‌ها، گیلان، رشت، ایران.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر بررسی مقایسه مسئولیت‌پذیری، تعلل‌ورزی و سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان با و بدون اعتیاد به وبگردی بود.

روش‌ها: روش پژوهش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این مطالعه کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم (پایه سوم) شهر تالش در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ در نظر گرفته شدند. بدین منظور تعداد ۱۶۰ نفر از دانش‌آموز (۸۰ نفر با اعتیاد به اینترنت و ۸۰ نفر دانش‌آموز عادی) به شیوه تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار سنجش مورد استفاده در این پژوهش آزمون مسئولیت‌پذیری گاف، تعلل‌ورزی سولومون و راثیلوم، سرزندگی چاری و دهقانی زاده و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ بود. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین مسئولیت‌پذیری، تعلل‌ورزی و سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان با و بدون اعتیاد به وبگردی تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که اعتیاد به وبگردی و پرسه زنی در فضای مجازی در دانش‌آموزان در کاهش مسئولیت‌پذیری و سرزندگی تحصیلی و افزایش تعلل‌ورزی تأثیرگذار است.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۹/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۰۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۶/۲۹

کلیدواژه‌ها:

مسئولیت‌پذیری، اعتیاد به وبگردی، تعلل‌ورزی، سرزندگی تحصیلی

مقدمه

شدید تحصیلی در جامعه مواجه‌ایم که استفاده از تلفن همراه و ورود دانش‌آموزان به فضای مجازی و سرگرم شدن در شبکه‌های اجتماعی و بازی‌های اینترنتی^۱ یکی از دلایل مهم افت تحصیلی^۲ دانش‌آموزان است. ورود محصولات و ابزارهای هوشمند در کشور و پایین بودن سواد فضای مجازی برای استفاده خانواده‌ها و اقشار مختلف منجر به آسیب‌های جدی در سطح کشور شده است که متأسفانه در میان این آسیب‌دیده‌ها، خردسالان، کودکان و نوجوانان در معرض شدیدترین این آسیب‌ها قرار دارند (آل داوود، ۱۳۹۵). اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان پیامدهای منفی و مخربی برای فرد و جامعه به دنبال دارد (رشیدیان، رشیدی، قنبری، ۱۳۹۶).

استفاده مشکل‌دار از اینترنت، به دو شکل خودش را نشان می‌دهد:

1. Internet games
2. Academic failure

اینترنت از دستاوردهای اخیر بشر است که یکی از قابل‌دسترس‌ترین رسانه‌ها در جهان و از پیشرفته‌ترین تکنولوژی نوین ارتباطی است و دسترسی به انواع متنوعی از منابع اطلاعاتی را فراهم می‌سازد. برخلاف کاربردهای مثبت، وجود رفتارهای افراطی و عوارض زیان‌آور و ناشی از آن در میان بعضی از کاربران، توجه همگان را به خود جلب کرده است (علی‌آبادی، رجیبان‌ده زیر ده و درتاج، ۱۳۹۶). اینترنت در دهه‌های اخیر به عنوان یکی از عوامل اعتیاد مطرح شده است (صالحی، عابدینی، عزیزی، کشاورز، ۱۳۹۷). بر مبنای گزارش وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۳ از مجموع یک میلیون و ۳۰۰ هزار دانش‌آموزانی که در امتحان نهایی شرکت کردند بیش از ۸۰ درصد دانش‌آموزان با میانگین نمره ۱۲ قبول شدند که نشان می‌دهد که علی‌رغم نامناسب بودن کیفیت آموزشی با نوعی افت

* نویسنده مسئول:

مرتضی ذاکری

نشانی: کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، مرکز آموزش و پژوهش منطقه ده سازمان زندان‌ها، گیلان، رشت، ایران.

تلفن: ۴۳۲۵۱۶۸۳ (۱۳) +۹۸

پست الکترونیکی: m_zakeri94@yahoo.com

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

۱۳۹۵). **حسینی بهشتیان (۱۳۹۱)** نشان داد بین ویژگی‌های سازش-پذیری و وظیفه‌شناسی و اعتیاد به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد. مقدم اصل (۱۳۹۶) در پژوهشی نشان داد با افزایش سلامت روان، اعتیاد به اینترنت نوجوانان کاربر شبکه‌های اجتماعی کاهش می‌یابد و با افزایش مسئولیت‌پذیری اعتیاد به اینترنت نوجوانان کاربر شبکه‌های اجتماعی کاهش می‌یابد. همچنین براساس پژوهش **رضایی و نوری‌زاده (۱۳۹۸)** بین مسئولیت‌پذیری با اعتیاد به اینترنت دانشجویان رابطه وجود دارد. یعنی هرچه اعتیاد به اینترنت بیشتر باشد مسئولیت-پذیری کمتر می‌شود.

از دیگر متغیرهای مرتبط با اعتیاد به وبگردی تعلل‌ورزی است. تعلل-ورزی مشکل رفتاری خودکار در به تأخیر انداختن یک فعالیت مهم یا فعالیتی از زمانی به زمان دیگر در آینده است. فرآیندی که پیامد آن برای فرد مشکل‌ساز است (ناس^۴، ۲۰۱۰، به نقل از **بدری گرگری، فتحی آذر و محمدی، (۱۳۹۳)** تعلل‌ورزی یا اهمال‌کاری تحصیلی یکی از شایع‌ترین مشکلات در سطوح مختلف تحصیلی است که به تمایل غالب فراگیران برای به تأخیر انداختن فعالیت‌ها و هدف‌های تحصیلی اشاره دارد تا آنجایی که عملکرد بهینه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (**الیس^۵، ۲۰۰۲**؛ **بشرپور و عینی، (۱۴۰۱)**). تعلل‌ورزی را تمایل غالب و همیشگی افراد برای به تعویق انداختن فعالیت‌ها تعریف نمودند که تقریباً همیشه با اضطراب توأم است و به عنوان یک معضل در سیستم آموزشی و عامل مخمل در پیشرفت تحصیلی دیده می‌شود (**دشت بزرگی، (۱۳۹۵)**). تعلل‌ورزی انواع مختلفی دارد که متداول-ترین شکل آن، تعلل‌ورزی تحصیلی است. نوع رایج تعلل‌ورزی نیز در دانش‌آموزان، به تأخیر انداختن آغاز یک تکلیف واگذار شده و برنامه‌ریزی در شروع و عصبانیت در زمان اتمام آن است (**جوکار و دلاور پور، (۱۳۸۶)**). بررسی **لوپرز، وندروفر، کوپر و هنریکس^۶ (۲۰۱۰)** در یک نمونه دانش‌آموزی ۹۰۰۰ نفری نشان داد که تعلل‌ورزی بر روی زمان انجام تکالیف شب تأثیر منفی دارد. **مهرابی (۱۳۹۲)** نشان داد که در دانش‌آموزان دختر سال اول دبیرستان بین اعتیاد به اینترنت با تعلل‌ورزی^۷ تحصیلی، تعلل‌ورزی در آماده‌کردن تکالیف و تعلل‌ورزی در آمادگی برای امتحان رابطه معنادار وجود داشت. **عباسی و سعادت^۷ (۱۳۹۵)** در پژوهشی نشان دادند که بین متغیرهای میزان استفاده از اینترنت، میزان دسترسی به اینترنت، میزان

شکل اول مربوط به استفاده از اینترنت است که به عنوان استفاده بیش از حد یا وسواسی از اینترنت همراه با اشتغال ذهنی و از دست دادن کنترل است؛ شکل دوم به پیامدهای منفی و متعدد گذراندن وقت بسیار زیاد برای اینترنت است که منجر به غفلت از فعالیت‌های اجتماعی، ارتباطات، سلامتی، وظایف شغلی و تحصیلی و تغییر عادات‌های خواب و خوردن می‌شود (**اسپادا^۱، (۲۰۱۴)**). در میان دانش‌آموزان دوره راهنمایی میزان اعتیاد به اینترنت ۱۵/۱ درصد است (**ساسماز، آنر، کورت، یاپیسی و یازیزی^۲، (۲۰۱۴)**). اینترنت به عنوان رسانه‌ای قوی و فناوری چند رسانه‌ای اکثر نیازهای بنیادین بشر را تأمین می‌کند. این فناوری ویژگی‌های خاص و منحصر به فردی دارد که جذابیت آن را برای کاربران صدچندان می‌کند. امکان ناشناس ماندن، دسترسی آسان به آن تنوع مطالب موجود در اینترنت و فراهم آوردن امکان دور شدن از واقعیت‌های ناخوشایند زندگی از جمله این جذابیت‌ها است. در این بین کودکان، نوجوانان و جوانان بیش از هر رده سنی دیگری شیفته جستجو و برقراری ارتباط با دنیای جدید هستند و ذهن پویای آن‌ها مستعد گرایش به ناشناخته‌ها است و همین مسأله موجب کشش آنان برای تأمین نیازهایشان به دنیای مجازی است. در این شرایط عدم شناخت کافی نسبت به چگونگی استفاده از اینترنت در کنار جذابیت‌های آن در ترکیب با برخی صفات و ویژگی‌های شخصی افراد موجب استفاده یا سوءاستفاده مفرط از اینترنت می‌شود تا حدی که این وابستگی تبدیل به اعتیاد آن‌ها به این محیط می‌شود (**حمیدی، مهدیه نجف‌آبادی و نمازیان نجف‌آبادی، (۱۳۹۴)**). استفاده از اینترنت و گشت‌وگذار شبانه‌روزی در فضای مجازی در تاروپود زندگی امروز ایرانیان نفوذ کرده و آفت‌های مختلفی را دارد که افت تحصیلی دانش‌آموزان از جمله آن‌هاست. امروزه گوشی‌های هوشمند موسوم به اسمارت فون به بستر اصلی موج سواری دانش‌آموزان در فضای مجازی تبدیل شده است و این رویه خانواده‌ها را با مشکلی به نام افت تحصیلی مواجه کرده است (**عزیزی راد، (۱۳۹۵)**). حضور بیش از اندازه جوانان در فضای اینترنت، باعث کاهش سطح مسئولیت‌پذیری^۳ و غفلت آنان از برنامه‌های آموزشی و تربیتی می‌شود که ادامه این وضعیت، باعث عقب‌افتادن نوجوانان از سایر همسالانشان در برنامه‌های تحصیلی است. مسئولیت‌پذیری یک مهارت اجتماعی است و دامنه وسیعی از رفتارهای نوجوانان را از جمله میزان فعالیت‌های مشارکتی، احترام گذاشتن به مقررات و حقوق دیگران، رعایت ادب، وظیفه‌شناسی، امانت‌داری، نظم‌پذیری، تصمیم‌گیری آگاهانه و تعهد را دربرمی‌گیرد (**هلاجیان و سعدی پور،**

1. Spada

2. Sasmaz, Oner, Kurt, Yapici, Yazici

3. responsibility

4. Nas

5. Ellis

6. Lubbers, Van Der Werf, Kuyper, Hendriks

7. Procrastination

توصیفی از نوع علی - مقایسه ای است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم (پایه سوم) در سال تحصیلی ۹۶-۷۶ شهر تالش بود. نمونه‌گیری این پژوهش در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول به منظور غربالگری پرسشنامه اعتیاد به اینترنت بر روی ۶۵۰ نفر از دانش‌آموزان به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای اجرا و ۸۵ دانش‌آموز مبتلا به اعتیاد به اینترنت شناسایی شد. در مرحله دوم پس از حذف پرسشنامه‌های تکمیل نشده به صورت نمونه‌گیری در دسترس از بین دانش‌آموزان با و بدون اعتیاد به اینترنت نمونه‌ای به حجم ۱۶۰ نفر (۸۰ نفر دارای اعتیاد به اینترنت و ۸۰ نفر دانش‌آموز عادی) انتخاب شدند. در این مطالعه برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شده است:

پرسشنامه تعلل‌ورزی تحصیلی نسخه دانش‌آموز: برای سنجش تعلل‌ورزی تحصیلی از پرسشنامه ۲۷ گویه‌ای **سولومون و رابنلوم**^۲ (۱۹۸۴) استفاده شد. این مقیاس تعلل‌ورزی تحصیلی را در سه حوزه آماده شدن برای امتحان (سؤالات ۱ تا ۶)، آماده کردن تکالیف درسی (سؤالات ۹ تا ۱۷) و آماده کردن مقالات پایان‌نیمسال تحصیلی (سؤالات ۲۰ تا ۲۵) مورد بررسی قرار می‌دهد. لازم به ذکر است که در ادامه هر یک از موارد دو سؤال ارائه شده است که سه سؤال اول (۷، ۱۸، ۲۶) احساس و عاطفه دانش‌آموزان در مورد تعلل‌ورزی و سه سؤال دوم (۸، ۱۹، ۲۷) تمایل آن‌ها را برای تغییر عادت تعلل‌ورزی شان می‌سنجد. پاسخ سؤالات پرسشنامه در مقیاس لیکرت، از هرگز (نمره ۱) تا همیشه (نمره ۵) محاسبه می‌شود. در این مقیاس سؤالات ۲، ۴، ۶، ۱۱، ۱۶، ۲۱، ۲۳، ۲۵ به صورت وارونه نمره‌گذاری می‌شوند. این پرسشنامه توسط **جوکار و دلاور پور** (۱۳۸۶) به فارسی ترجمه شده و اعتبار و روایی آن به ترتیب ۰/۶۱ و ۰/۸۸ به‌دست آمده است. در این پژوهش جهت بررسی پایایی از روش آماری آلفای کرونباخ استفاده شد که ۰/۷۴ به‌دست آمد.

پرسشنامه مسؤلیت‌پذیری پرسشنامه روان‌شناختی کالیفرنیا: برای سنجش میزان مسؤلیت‌پذیری از خرده مقیاس مسؤلیت‌پذیری پرسشنامه شخصیتی کالیفرنیا بهره گرفته شده است. کل این پرسشنامه ۴۶۲ سؤال داشته که ۴۲ ماده از آن مربوط به حس

رضایت از اینترنت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد نوع روابط نیز مستقیم و مثبت برآورد شده است. **دهقانی (۱۳۹۶)** نشان داد که میان روان‌رنجور خوبی، تعلل‌ورزی و اعتیاد با پیشرفت تحصیلی به صورت منفی ارتباط وجود دارد.

یکی دیگر از متغیرهای پژوهش در دانش‌آموزان دچار اعتیاد به اینترنت سرزندگی تحصیلی است. سرزندگی تحصیلی^۱ به پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی، تجربه می‌شوند، اشاره دارد (**پوتواین، کونورس، سیمز، داگلاس و اسبورن**^۳، ۲۰۱۱). در تعریفی دیگر سرزندگی تحصیلی به معنای توانایی موفقیت‌آمیز دانش‌آموزان در مواجهه با موانع و چالش‌های تحصیلی و فائق آمدن بر آن‌هاست (**کامرفرد، باتیسون و تومی**^۴، ۲۰۱۵). سرزندگی به عنوان یکی از مؤلفه‌های بهزیستی ذهنی در بسیاری از نظام‌های پژوهشی مطرح است و به‌طور کلی حس درونی سرزندگی شاخص معنادار سلامت ذهنی است (**سولبرگ**^۵، **هاپکینز، اوموندسن و هالواری**، ۲۰۱۲). سرزندگی تحصیلی یک شکل از تاب‌آوری تحصیلی است که مربوط به چالش‌های وضعیت آموزشی معمولی است (نریمانی، رشیدی و زردی، ۱۳۹۸). بنابراین، سرزندگی تحصیلی یکی از شاخص‌های مهم که بر تربیت و یادگیری ثمربخش و موفقیت‌آمیز فرد تأثیر می‌گذارد و در آنجا لیاقت‌ها و توانایی‌ها به بار می‌نشیند و پیشرفت‌های علمی حاصل می‌شود، اما در زندگی روزانه تحصیلی، دانش‌آموزان با انواع چالش‌ها، موانع و فشارهای خاص این دوره (از جمله نمرات ضعیف، سطوح استرس، تهدید اعتماد به نفس در نتیجه عملکرد، کاهش انگیزش و تعامل و غیره) مواجه می‌شوند. برخی از دانش‌آموزان در برخورد با این موانع و چالش‌ها موفق عمل می‌کنند، اما گروه دیگری از دانش‌آموزان در این زمینه ناموفق هستند (**پور عبدل و صبحی قراملکی**، ۱۳۹۴) **فان و نگو**^۶ (۲۰۱۴) معتقدند که بین سرزندگی تحصیلی با ارزش تکلیف رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، به عبارتی دیگر هرچقدر میزان سرزندگی تحصیلی افزایش یابد افراد ارزش بیشتری برای تکالیف درسی قائل می‌شوند. بنابراین، پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سؤال است که آیا بین دانش‌آموزان با اعتیاد به وبگردی و دانش‌آموزان بدون اعتیاد به وبگردی در مقیاس تعلل‌ورزی و مسؤلیت‌پذیری و سرزندگی تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، از نوع کاربردی واز حیث ماهیت،

1. Academic vitality
2. Pott Wayne, Connors, Sims, Douglas, Asborn
3. Comerford, Batteson, Tormey
4. Solberg
5. Phan, Ngu
6. Procrastination Assessment Scale
7. Rothblum, Solomon, Murkami
8. Responsibility Questionnaire

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

متن سؤال‌های مقیاس را به فارسی ترجمه کردند. بعد از ترجمه گویه‌های مقیاس مارتین و مارش تعدادی گویه براساس فرم اصلی مقیاس بازنویسی شدند و در مورد گویه‌ها از اساتید روان‌شناسی تربیتی نظر خواهی شد. نتایج حاصل از این بررسی نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ به‌دست آمده با حذف گویه ۸، برابر با ۰/۸۰ و ضریب باز آزمایی برابر با ۰/۷۳ بود. همچنین دامنه همبستگی گویه‌ها با نمره کل بین ۰/۵۱ تا ۰/۶۸ است (دهقانی زاده، چاری، مرادی و سلیمانی خشاب، ۱۳۹۳).

روش اجرا: در این پژوهش روش اجرا به این صورت بود که ابتدا پس از اخذ مجوزهای لازم پژوهشگر با هماهنگی با مدیران و مشاوران مدرسه در مدت مشخصی به طور روزانه به هر یک از دبیرستان‌های پسرانه مراجعه و پس از تشریح اهداف، جلب مشارکت و همکاری دانش آموزان و با اخذ رضایت از والدین و اطمینان دادن به دانش آموزان که اطلاعات جمع‌آوری شده کاملاً محرمانه خواهد ماند. در مرحله اول به منظور غربالگری، پرسشنامه اعتیاد یانگ را بر روی ۶۵۰ نفر از دانش آموزان به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای اجرا و ۸۵ دانش آموز دارای اعتیاد به اینترنت شناسایی شد و در مرحله دوم پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص به صورت نمونه‌گیری در دسترس از بین دانش آموزان با و بدون اعتیاد به اینترنت نمونه‌ای به حجم ۱۶۰ نفر (۸۰ نفر دارای اختلال اعتیاد به اینترنت و ۸۰ نفر دانش آموز عادی) انتخاب شدند.

در این مطالعه از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. در بخش توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در زمینه آمار استنباطی از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS21 شدند.

یافته‌ها

در مطالعه مقایسه‌ای مسئولیت‌پذیری، تعلل ورزی و سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان با و بدون اعتیاد به وبگردی تعداد ۸۰ دانش آموز با اعتیاد به وبگردی با میانگین سنی ۱۶ سال و ۶ ماه و تعداد ۸۰ دانش آموز بدون اعتیاد به وبگردی با میانگین سنی ۱۶ سال و ۴ ماه در پژوهش شرکت کردند آماره‌های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه با توجه به گروه‌ها در جدول ۱ ارائه شده است.

1. Harrison Guff
2. Internet Addiction Scale
3. Kim
4. Academic Vitality Questionnaire

مسئولیت‌پذیری است. این پرسشنامه برای نخستین بار توسط هاریسون گاف^۱ در سال ۱۹۵۱ با ۶۴۸ سؤال و ۱۵ ویژگی شخصیتی انتشار یافت و در سال ۱۹۵۷ مقیاس‌های آن ۱۸ مورد افزایش یافت تا این که دوباره در سال ۱۹۸۷ مورد تجدیدنظر قرار گرفته و تعداد سؤال‌های آن به ۴۶۲ و خرده مقیاس‌های آن به ۲۰ عدد افزایش یافت (مارنات، شریفی، ۱۳۸۵). حمزه لویی (۱۳۷۳) در پژوهشی بر روی ۱۲۸ نفر از کارمندان شرکت ملی نفت مناطق نفت خیز اهواز، برای سنجش مسئولیت‌پذیری، از خرده مقیاس سنجش مسئولیت‌پذیری پرسشنامه مذکور استفاده نمود و پایایی خرده مقیاس را از روش دو نیمه‌سازی سؤالات فرد و زوج محاسبه نمود که میزان آن برابر $r=0/65$ شد. همچنین پژوهش‌هایی در مورد اعتبار بین فرهنگی پرسشنامه روان‌شناختی کالیفرنیا در کشورهای فرانسه، ایتالیا، ژاپن، لهستان، سوئیس، تایوان صورت گرفت که همگی بیانگر اعتبار و پایایی مطلوب آن است. در پژوهش شهریاری پور، نجفی، بیدختی، رئوفی و مرادی (۱۳۹۶) اعتبار این مقیاس با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ و روایی محتوایی با تکنیک لاشه ۰/۸۶ به‌دست آمده است. در بررسی دیگری، پایایی این آزمون در ایران از طریق روش بازآزمایی ۰/۸۱ بوده است. همچنین پایایی آزمون با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به‌دست آمد.

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت^۲: این پرسشنامه توسط یانگ (۲۰۰۷) ساخته شده است و شامل ۲۰ سؤال است و بر روی مقیاس ۱ تا ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. در این پرسشنامه، اگر فرد نمره مساوی یا پایین‌تر از ۴۹ را به‌دست آورد در گروه کاربران عادی اینترنت و اگر نمره بالاتر از آن را به‌دست آورد در گروه کاربران معتاد به اینترنت قرار می‌گیرد. کیم^۳ و همکاران آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۹۱ به‌دست آوردند. قاسم‌زاده و همکاران آلفای کرونباخ ۰/۸۳ برای این پرسشنامه گزارش کردند. در پژوهش عزیزی و همکاران پایایی درونی این پرسشنامه براساس آلفای کرونباخ ۰/۸۱ برآورد شد. روایی پرسشنامه با نظر ۸ تن از اساتید دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی تبریز مورد تأیید قرار گرفت (عزیزی، اسماعیلی و دهقان منشادی، ۱۳۹۶). پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ بالای ۰/۸۰ به‌دست آمد.

پرسشنامه سرزندگی تحصیلی^۴: حسین چاری و دهقانی زاده (۱۳۹۱) پرسشنامه سرزندگی تحصیلی را با الگوگیری از مقیاس سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (۲۰۰۸) که دارای ۴ گویه است، توسعه دادند. برای اجرای این مقیاس در فرهنگ ایرانی ابتدا یک متخصص رشته روان‌شناسی و یک متخصص در رشته زبان انگلیسی

جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش به تفکیک گروه‌ها

متغیرها	گروه	M	SD
مسئولیت پذیری	با اعتیاد	۹/۹۶۶۷	۲/۷۰۹۹
	بدون اعتیاد	۲۴/۵۰۰	۱۶/۷۲۴۴
تعلم ورزشی	با اعتیاد	۳۵/۳۶۶	۵/۸۸۰
	بدون اعتیاد	۷۰/۰۳۳	۱۴/۳۴۹
سرزندگی تحصیلی	با اعتیاد	۱۲/۷۰۰	۴/۳۳۲
	بدون اعتیاد	۳۰/۰۶۶	۶/۶۰۶

واریانس‌های گروه‌های مورد مطالعه رعایت شده است. همچنین برای بررسی نرمال بودن متغیرها از آزمون کالموگروف اسمیرنوف استفاده شد، نتایج سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ برای تمامی متغیرها را نشان می‌دهد، که نشان دهنده نرمال بودن متغیرها است. در نتیجه استفاده از آزمون پارامتریک تحلیل واریانس چند متغیری بلامانع است. برای بررسی الگوهای تفاوت از تحلیل واریانس چند متغیری به شرح زیر استفاده شد:

قبل از استفاده از آزمون پارامتریک تحلیل واریانس چند متغیری جهت رعایت پیش‌فرض‌های آن، از آزمون‌های باکس، لوین و کالموگروف اسمیرنوف استفاده شد. براساس آزمون ام باکس که برای هیچ یک از متغیرها معنادار نبوده است، شرط همگنی ماتریس-های واریانس/کواریانس به درستی رعایت شده است و براساس آزمون لوین و $(P=0/362, F=2/193, BOX=5/493)$ و براساس آزمون لوین و عدم معناداری آن برای همه متغیرها $(P>0/05)$ ، شرط برابری

جدول ۲. نتایج آزمون‌های تحلیل واریانس چند متغیره

آزمون	مقدار	F	Df فرضیه	Df خطای	P
پیلای-بارتلت	۰/۱۳۶	۱۱۸/۷۸۲	۳	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰
لامبدای ویلکز	۰/۸۶۴	۱۱۸/۷۸۲	۳	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰
اثر هتلینگ	۶/۳۶۳	۱۱۸/۷۸۲	۳	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰
بزرگترین ریشه روی	۶/۳۶۳	۱۱۸/۷۸۲	۳	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۰

دانش آموزان با اعتیاد به وبگردی و بدون اعتیاد به وبگردی در مقیاس مسئولیت‌پذیری و تعلم ورزشی تفاوت معناداری وجود دارد. برای بررسی الگوهای تفاوت از تحلیل واریانس چند متغیری به شرح زیر استفاده شد:

نتایج براساس نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد اثر گروه بر ترکیب خطی متغیرهای وابسته معنادار است $(P<0/05)$ ، $F=118/782$ ، $P=0/05$ ، $F=0/864$ = لامبدای ویلکز) بنابراین با توجه به سطوح معناداری همه آزمون‌ها بین گروه‌ها تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر بین

جدول شماره ۳. نتایج تحلیل واریانس تک متغیری برای بررسی الگوهای تفاوت در گروه‌ها

منبع	SS	df	Ms	F	P
مسئولیت‌پذیری	۴۵۲۴/۰۱۷	۱	۴۵۲۴/۰۱۷	۱۴۴/۹۵۵	۰/۰۰۰
تعلم ورزشی	۱۸۰۲۶/۶۶۷	۱	۱۸۰۲۶/۶۶۷	۱۴۹/۹۲۲	۰/۰۰۰
سرزندگی تحصیلی	۳۱۶۸/۲۶۷	۱	۳۱۶۸/۲۶۷	۲۲/۰۷۵	۰/۰۰۰

تحلیل کواریانس به وجود تفاوت معنی‌دار بین مقیاس مسئولیت‌پذیری، تعلم ورزشی و سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان با و بدون اعتیاد به وبگردی اشاره دارد. این نتیجه با یافته‌های علی‌آبادی و همکاران (۱۳۹۶)، اسپادا (۲۰۱۴)، حمیدی و نمازیان (۱۳۹۴)، حسینی بهشتیان (۱۳۹۱)، رضایی و نوری زاده (۱۳۹۸)، دشتبزرگی (۱۳۹۵)، عباسی و سعادت (۱۳۹۵)، دهقانی (۱۳۹۶)، همسویی دارد.

همان‌طوری که در جدول ۳ مشاهده می‌شود بین میانگین دو گروه در متغیرهای مسئولیت‌پذیری، تعلم ورزشی و سرزندگی تحصیلی در سطح ۰/۰۵ تفاوت معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش مقایسه مسئولیت‌پذیری، تعلم ورزشی و سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان با و بدون اعتیاد به وبگردی بود.

در تبیین مقایسه مسئولیت‌پذیری و تعلل‌ورزی در دانش‌آموزان با و بدون اعتیاد به وب‌گردی می‌توان گفت: بنا به نتایج تحقیقات حمیدی و نجف‌آبادی (۱۳۹۴) اگر چه شایستگی‌های اینترنت این ابزار را به عنوان یک وسیله ایده آل آموزشی قرار داده است، اما دانش‌آموزان به جای فعالیت خلاقانه، اغلب در سایت‌های نامربوط، اتاق‌های گپ، نرم‌افزارهای بازی به گشت‌وگذار می‌پردازند و هرچه اعتیاد به اینترنت بیشتر باشد مسئولیت‌پذیری کمتر می‌شود و از عوامل آسیب‌آیندگی می‌توان به کاهش فعالیت‌های اجتماعی و عدم مسئولیت‌پذیری اشاره کرد. با افزایش سلامت روان اعتیاد به اینترنت نوجوانان کاربر شبکه‌های اجتماعی کاهش می‌یابد و با افزایش مسئولیت‌پذیری اعتیاد به اینترنت نوجوانان کاربر شبکه‌های اجتماعی کاهش می‌یابد (مقدم اصل، ۱۳۹۶). از مهمترین ابعاد صفات شخصیت در زمینه بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و کاهش اعتیاد به اینترنت بعد مسئولیت‌پذیری است (هاشمی، ۱۳۹۰). افرادی که دارای میزان مسئولیت‌پذیری پایین هستند چنین می‌پندارند که توان کمی در انجام امور خواسته شده از طرف مدرسه یا خانواده دارند و در نتیجه علاقه به انجام امور شخصی، اعتماد به نفس و پیشرفت طلبی خود را از دست می‌دهند (غریبی، ۱۳۹۶). داده‌ها نشان داد که از نظر تعلل‌ورزی نیز دانش‌آموزان مبتلا به اعتیاد به وب‌گردی دارای میانگین بالاتری نسبت به گروه کنترل بودند که این نتیجه با نتایج جوکارو دلاورپور (۱۳۸۶)، دشت بزرگی (۱۳۹۵)، الیس (۲۰۰۲) لواسانی و همکاران (۱۳۹۳)، دهقانی (۱۳۹۶) همسو است. در تبیین آن می‌توان چنین مطرح کرد که تعلل‌ورزی مشکل رفتاری خودکار در به تأخیر انداختن یک فعالیت مهم یا فعالیتی از زمانی به زمان دیگر در آینده است. فرآیندی که پیامد آن برای فرد مشکل‌ساز است. در واقع تعلل‌ورزی را به تأخیر انداختن یا به تعویق انداختن عملی تعریف کردند که شخص باید انجام دهد و از این رو سطحی از اضطراب ناشی از تعلل‌ورزی را تجربه می‌کند (خرمایی، عباسی، رجبی، ۱۳۹۰). به عبارت دیگر دانش‌آموزانی که به اینترنت اعتیاد دارند بیشتر از سایر دانش‌آموزان به اینترنت و گردش در اینترنت می‌پردازند. اکثر ساعات روزانه و شبانه خود را به اینترنت اختصاص می‌دهند. بنابراین، همین امر موجب می‌شود که آنان اینترنت را در اولویت قرار دهند و فعالیت‌های تحصیلی را به تأخیر بیندازند، تکالیف را دیر انجام دهند و در آمادگی برای امتحان تأخیر داشته باشند (کیامرثی، آریا پوران، ۱۳۹۴). یافته دیگر این پژوهش حاکی از آن بود که دانش‌آموزان مبتلا به اختلال اینترنت دارای سرزندگی

تحصیلی کمتری نسبت به دانش‌آموزان بدون اعتیاد به اینترنت هستند و بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد. این یافته با یافته‌های پور عبدل و همکاران (۱۳۹۴)، فان و نگو (۲۰۱۴) هم‌سو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت بی‌علاقگی، خستگی و فرسودگی تحصیلی (به عنوان نقطه مقابل سرزندگی تحصیلی) رابطه معکوسی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد (میکائیلی و قلی‌زاده، ۱۳۹۱). وقتی فردی کاری را به صورت خودجوش انجام می‌دهد، نه تنها احساس خستگی نمی‌کند، بلکه احساس افزایش نیرو و انرژی می‌کند. سرزندگی تحصیلی بر یادگیری موفق و ثمربخش تأثیر می‌گذارد و نخست باعث به ثمر رسیدن لیاقت‌ها، توانایی‌ها و پیشرفت علمی و سپس باعث بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود، به عبارتی آموزش سرزندگی تحصیلی باعث افزایش موفقیت تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود (فولادی، کججاف و قمرانی، ۱۳۹۵). از جمله محدودیت‌های این پژوهش عدم توجه به سایر گروه‌های سنی تحصیلی و جنسیتی و استفاده صرفاً از پرسشنامه جهت غربالگری اعتیاد به اینترنت بود. لذا پیشنهاد می‌شود دست‌اندرکاران آموزش و پرورش با برگزاری کارگاه‌های آموزشی با حضور والدین و دانش‌آموزان درباره میزان استفاده بهینه از اینترنت، اولویت‌بندی کردن استفاده از اینترنت در خارج از زمان مدرسه و پیامدهای ناشی از وب‌گردی آموزش‌های لازم را به عمل آورند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. شرکت‌کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند. همچنین همه شرکت‌کنندگان در جریان روند پژوهش بودند. اطلاعات آن‌ها محرمانه نگه داشته شده است.

حامی مالی

این تحقیق هیچ گونه کمک مالی از سازمان‌های تامین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیر انتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

خود نویسنده در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر بوده است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

- ادراک از الگوهای ارتباطات خانواده و ساختار کلاس؛ نقش واسطه‌ای ابعاد خودکارآمدی. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۰(۳۲)، ۱-۳۰. https://journals.atu.ac.ir/article_62.html
- دهقانی زاده، محمدحسین؛ حسین چاری، مسعود. (۱۳۹۱). سرزندگی تحصیلی و ادراک از الگوی ارتباطی خانواده؛ نقش واسطه‌ای خودکارآمدی. مجله مطالعات آموزش و یادگیری، ۴(۲)، ۲۱-۴۷. [\[Doi: 10.22099/jsl.2013.1575\]](https://doi.org/10.22099/jsl.2013.1575)
- رضایی کلاتری، مرضیه؛ نوری زاده، سولماز. (۱۳۹۸). رابطه بین مسئولیت‌پذیری و شادکامی با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نکا. پنجمین همایش بین‌المللی مدیریت، روان‌شناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار. <https://civilica.com/doc/975547/>
- رشیدیان، صمد؛ رشیدی نورالدین؛ قنبری، نیک زاد. (۱۳۹۶). پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان بر مبنای حمایت اجتماعی و تنیدگی ناشی از انتظارات تحصیلی، سلامت روان کودک، ۳۳(۳): ۱۸۶-۱۷۶ [\[Doi: ۳۸۳۶۸۹ / fa\]](https://doi.org/10.30609/fa)
- شهریاری پور، رضا؛ نجفی، سمیرا؛ امین بیدختی، علی اکبر؛ رئوفی، مصطفی؛ مرادی، فرشاد. (۱۳۹۶). نقش دینداری در مسئولیت‌پذیری در پیش‌بینی تعهد زناشویی دانشجویان. فصلنامه پژوهش‌های مشاوره، ۱۶(۶۳): ۱۲۶-۱۴۵ <https://civilica.com/doc/1213025/>
- صالحی عمران ابراهیم، عابدینی بلترک میمنت، عزیزی شمایی مصطفی، کشاورز کوثر (۱۳۹۷). رابطه بین اعتیاد به اینترنت و افسردگی در بین دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهرستان کردکوی با تأکید بر نوع شبکه‌های مجازی. مجله آموزش و سلامت جامعه، ۵(۱): ۱۳-۱۸ [\[Doi: fa/360341\]](https://doi.org/10.30609/fa)
- عباسی، الهام؛ سعادت، موسی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین فضای مجازی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های کاربردی در علوم تربیتی و مطالعات رفتاری و آسیب‌های اجتماعی ایران، تهران. <https://civilica.com/doc/583329/>
- عزیزی، امیر؛ اسماعیلی، سودابه؛ دهقان منشادی، سید مسعود. (۱۳۹۶). [\[Doi: ۴۵۷۷۵ / html\]](https://doi.org/10.30609/fa)
- لوسانی غلامعلی، مسعود؛ آذرنیاد، آرش؛ مهمان‌پذیر، پریا؛ رضائیان، حمید (۱۳۹۳). نقش خودکارآمدی تحصیلی و ابعاد اهمالکاری تحصیلی در پیش‌بینی میزان وابستگی به اینترنت. مجله جهانی رسانه، ۸(۲): ۲۶-۱ https://gmj.ut.ac.ir/article_66495.html
- بدری گرگری، رحیم؛ فتحی آذر، اسکندر؛ محمدی، نادر (۱۳۹۳). بررسی رابطه خودبخششی و عواطف مثبت و منفی با تعلل ورزی تحصیلی دانش‌آموزان سال سوم متوسطه. فصلنامه روان‌شناسی مدرسه، ۱۱(۱)، ۲۱-۶. [\[Doi: jsp-3-1-93-3-1\]](https://doi.org/10.22099/jsp-3-1-93-3-1)
- بشپور، سجاد؛ عینی، ساناز. (۱۴۰۱). تدوین مدل علی سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری براساس خودکارآمدی تحصیلی و اشتیاق تحصیلی: نقش میانجی تاب‌آوری تحصیلی. مجله ناتوانی‌های یادگیری، ۱۲(۲): ۳۳-۱۸. [\[Doi:10.22098/jld.2022.7608.1814\]](https://doi.org/10.22098/jld.2022.7608.1814)
- پورعبدل، سعید؛ صبحی قراملکی، ناصر؛ عباسی، مسلم (۱۳۹۴). مقایسه اهمال‌کاری تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص. فصلنامه ناتوانی‌های یادگیری، ۴(۳): ۳۸-۲۲. [\[Doi: ۲۱۰۱۱۲ / fa\]](https://doi.org/10.30609/fa)
- جوکار، بهرام؛ دلاورپور، محمدآقا. (۱۳۸۶). بررسی رابطه تعلل‌ورزی آموزشی با اهداف پیشرفت. فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی، ۳(۳۴): ۶۱-۸۰. [\[Doi: 10.22051/jontoe.2007.312\]](https://doi.org/10.22051/jontoe.2007.312)
- حسینی بهشتیان، سیدمحمد (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. فصلنامه جامعه‌پژوهی فرهنگی، ۳(۱): ۷۹-۹۶. [\[Doi: ۳۱۲۹۲۶ / Fa\]](https://doi.org/10.30609/fa)
- حمیدی، فریده؛ مهدیه نجف‌آبادی، مجید؛ نمازیان نجف‌آبادی، ثمانه (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و اهمال‌کاری تحصیلی در دانش‌آموزان متوسطه. فصلنامه فناوری آموزش و یادگیری، ۱۱(۳): ۳۳-۲۱. [doi: 10.22054/jti.2015.1818/](https://doi.org/10.22054/jti.2015.1818)
- خرمای، فرهاد؛ عباسی، مسلم؛ رجیبی، سعید. (۱۳۹۰). مقایسه‌ی کمال‌گرایی و تعلل‌ورزی در مادران دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. ناتوانی‌های یادگیری، ۱(۱): ۷۷-۶۰. [\[Doi: jld-1-1-90-7-4\]](https://doi.org/10.22099/jld-1-1-90-7-4)
- دشت‌بزرگی، زهرا. (۱۳۹۵). بررسی رابطه تعلل‌ورزی و کمال‌گرایی تحصیلی با فرسودگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی در دانشجویان. مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۹(۱): ۴۱-۳۴. [\[Doi: /۱۷۴۳۲۵ fa\]](https://doi.org/10.30609/fa)
- دهقانی، یوسف. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط روان‌رنجوری خوبی، تعلل‌ورزی و اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۳(۲۶): ۱۳-۲۶. [\[Doi: 10.22111/jeps.2017.3244\]](https://doi.org/10.22111/jeps.2017.3244)
- دهقانی‌زاده، محمدحسین؛ حسین‌چاری، مسعود، مرادی، مرتضی؛ سلیمانی‌خشاب، عباسعلی. (۱۳۹۳). سرزندگی تحصیلی و

- strategies on student. *Educ Strategy Med Sci*, 10 (5) [Doi:345-3571-1148-en.html]
- Abbasi, A., & Saadati, M. (1395). Investigating the relationship between cyberspace and students academic achievement. The Second International Conference on Applied Research in Educational Sciences and Behavioral Studies and Social Injuries in Iran, Tehran. (Persian) <https://civilica.com/doc/583329/>
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. 5th ed. Washington, DC: American Psychiatric Association. 21. Rivaz M, Shokrollahi P, Ghadakpour. <https://www.gisoom.com/book/11141563>
- Badri Gargari, R; Fathi Azar, E, & Mohammadi, N. (2016). Studying self – forgiveness relation and positive – negative feelings with education procrastination of 3th grade high school students. *Quarterly of school psychology I* (1), 6-21. (Persian) [Doi: jsp-3-1-93-3-1]
- Basharpour, S., & Einy, S. (2023). Developing a causal model of academic adjustment of Students with learning disabilities based on academic self-efficacy and academic eagerness: The mediating role of the academic resilience. *Journal of Learning Disabilities*, 12(2), 18-33. (Persian) [Doi:10.22098/jld.2022.7608.1814]
- Comerford, J., Batteson, T. & Tormey, R. (2015). Academic buoyancy in second level schools: insights from Ireland. *Journal of Social and Behavioral Sciences*, 197, 98-103. [Doi:10.1016/j.sbspro.2015.07.061]
- Dasht Bozorgi, Z. (2016). Studying the relation between procrastination and educational perfectionism with education degradation and performance among students. *Magazine of Educational Strategies in Medical Science*. (Persian) [Doi: ۱۷۴۳۲۵ / fa]
- Dehghani, Y. (1396). Rawan Ranjouri Khoei's connection, Razi's reasoning and accustomed to the Internet, with the honor of my education, Dr. Danesh Amozan Dichter. *Fasnameh Ravanashanasi Tarbiti*, 13 (26). (Persian) <https://civilica.com/doc/1466928/>
- Dehghanzadeh, M; Hossein Chari, M, Moradi, M; & Soleimani Khashab, A. (2014). Sarzandghi Tahsili and Awareness of the Gouhai Links of Khanawadeh and Sakhtar Class; The inscription of Wasta Ajad Khodkaramdi. *Fasnameh, Rawan Shanasi Tarbiti*, 10(32), 1-30 (Persian). [Doi: 10.22099/jsli.2013.1575]
- Duijn, M., Rosenstiel, I.V., Schats, W., Smallembroek, C., & Dahmen, R. (2011). Vitality and health: A lifestyle Programmer for employee. *European Journal of Integrative Medicine*, 3, 10-97 [Doi:10.1016/j.eujim.2011.04.025]
- Ellis, A., & Cnaus, W.J. (2002). *Overcoming procrastination* (Rev. Ed). New York: New American Library. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813015760>
- غریبی، حسن (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش مهارت حل مسأله بر مسئولیت-پذیری دانش آموزان پسر سال سوم متوسطه دوره اول. *مجله پژوهش های برنامه درسی*، ۷(۲)، ۶۷-۸۷ [Doi: 10.22099/jcr.2018.4744]
- فولادی، اسما؛ کجیاف، محمد باقر؛ قمرانی، امیر (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش سرزندگی تحصیلی بر معنای تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر پایه سوم دوره اول متوسطه شهر مشهد. *فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی*، ۴(۳)، ۱۰۳-۹۳. [Doi: ۲۶۳۰۲۲/fa]
- کیامرثی، آذر؛ آریا پوران، سعید (۱۳۹۴). شیوع اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با تعلق ورزی و پرخاشگری در دانش آموزان. *فصلنامه روان شناسی مدرسه*، ۴(۳)، ۸۵-۶۷ [Doi: 10.22098/jsp.2015.356]
- مارنات، گاری. (۱۳۸۴). *راهنمای سنجش روانی: برای روان شناسان بالینی، مشاوران و روان پزشکان ترجمه شریفی، حسن پاشا و نیکخو، محمدرضا*. تهران: نشر رشد. <https://www.gisoom.com/book/11326132>
- میکائیلی، نیلوفر؛ افروز، غلامعلی؛ قلیزاده، لیلیا (۱۳۹۱). ارتباط خودپنداره و فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر، *مجله روان شناسی مدرسه*، ۱(۴)، ۱۰۳-۹۰ [Doi: d_1_4_91_12_1_6]
- مهرابی، مهناز (۱۳۹۲). رابطه اعتیاد به اینترنت با تعلق ورزی و انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر سال اول دبیرستان. *پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان*. [Doi: ۲۱۶۷۰۷/ fa]
- نریمانی، محمد؛ رشیدی، جمال؛ زردی، بهمن. (۱۳۹۸). نقش خودپنداره کودکان، حمایت اجتماعی خانواده و سبک والدگری در پیش بینی سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارای ناتوانی یادگیری خاص. *مجله ناتوانی های یادگیری*، ۸(۳)، ۱۳۳-۱۱۲ [Doi:10.22098/JLD.2019.791]
- هاشمی اکبر آباد، مریم. (۱۳۹۰). *بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت، اعتیاد به اینترنت و عملکرد تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر مقطع دبیرستان شهر شیراز*. *پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان* [Doi: 10527419-31721]
- هلاجیان، مهدیه؛ سعدی پور، اسماعیل (۱۳۹۵). بررسی اثربخشی آموزش روش ایفای نقش بر مسئولیت پذیری دانش آموزان دختر اول دبیرستان. *فصلنامه روان شناسی مدرسه*، ۵(۲)، ۱۶۶-۱۵۱. [Doi: ۲۱۶۷۵۳/fa]

References:

- Aliabadi, K., Rajabiyani dehzhireh, M., & Dortaj, F. (2017). A survey on the relationship between the use of virtual social networks and self-regulated learning

- Foladi, A., Kajbaf, M., & Qamrani, A. (2016). The effectiveness of academic vitality education on the academic meaning and academic performance of third grade female students in the first year of high school in Mashhad. *Journal of Research in School and Virtual Learning*, 4(3), 103-93. [Doi: 263022./fa]
- Gharibi, H. (1396). The effectiveness of problem solving skills training on the responsibility of third year male high school students. *Journal of Curriculum Research*, 7 (2): 67-87. (Persian) [Doi: 10.22099/jcr.2018.4744]
- Gholam Ali Lavasani, M., Azz Niad, A., Mehmanpazir, P., & Rezaian, H. (1393). The role of academic self-efficacy and dimensions of academic procrastination in predicting Internet dependence. *World Journal of Media*, 8 (2), 26-1 (Persian) [Doi: 66495]
- Gough, H.G. (1984) a New Dimension of Status: Development of a Personality Scale, *American Sociological Review*, 13, 401-409. [Doi:10.2307/2087234]
- Halajian, M., & Saadipour, I. (2015). Evaluation of the effectiveness of role-playing training on the responsibility of first female high school students. *Journal of School Psychology*, 5 (2) 166-151. [Doi: 216753/fa]
- Hamidi, F, Mahdiah Najafabadi, M., & Namazian Najafabadi, S. (2015). Studying the relation between internet addiction and education procrastination among high school students. *Quarterly of Education and Learning Technology* (Persian) [Doi: 10.22054/jti.2015.1818]
- Hashemi Akbarabad, M. (2021). Investigating the relationship between the five major factors of personality, Internet addiction and academic performance in male and female high school students in Shiraz. Master Thesis, University of Isfahan (Persian) [Doi: 152768]
- Hossein Beheshtian, S. (2022), studying the relation between internet addiction and personality profiles of students of Tehran state universities. *Quarterly of Social Cultural Research*, 3 (Persian). [Doi: / ۳۱۶۹۶۶ fa]
- Jokar, B., & Delavarpur, M. (2007). Studying the relations between educational procrastination with the aim of progress. *Quarterly of modern Educational Thoughts* 3 (34), 61-80. 1 (Persian) [Doi: 10.22051/jontoe.2007.312]
- Kia Marsi, A., & Aria Pouran, S. (2015). Prevalence of Internet addiction and its relationship with procrastination and aggression in students. *School Psychology Quarterly*, 4 (3) 85-67 (Persian) [Doi: 10.22098/jsp.2015.356]
- Kuss, d, j., Griffiths, M, D., & Binder, J. F. (2013). Internet addiction in students: Prevalence and risk factors. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 959–966. [Doi:10.1016/j.chb.2012.12.024]
- Kharmayi, F, Abbasi., & M. Rajabi, S. (2021). Comparison of Kamal Gharayi and Taalal Warzi Dar Madran Danesh Amozan Ba and without Natwani Yadgiri. *Natwani Hai Yadgiri*, 1(1), 60-77. (Persian) . [Doi: jld-1-1-90-7-4]
- Lubbers, M. J., Van Der Werf, M.P., Kuyper, H., & Hendriks, A.A. J. (2010) .Does homework behavior mediate the relation between personality and academic performance? *Learning and individual Differences*, 20(3), 333-346 [Doi:10.1016/j.lindif.2010.01.005]
- Marnat, G. (2005). Psychological Assessment Guide: For Clinical Psychologists, Counselors and Psychiatrists Sharifi, Hassan Pasha and Nikkho, Mohammad Reza. Tehran: Roshd Publishing. (Persian) <https://www.gisoom.com/book/11326132>.
- Martin, A.J., & Marsh, H.W. (2008). Workplace buyance: Towards an understanding of students everyday academic resilience. *Journal of School Psychology*, 46, 55-83 [Doi:10.1016/j.jsp.2007.01.002]
- Martin, A.J., & Marsh, H.W. (2008). Academic buoyancy: Towards an understanding of students' everyday academic resilience. *Journal of School Psychology*, 46, 53-83. [Doi:10.1016/j.jsp.2007.01.002]
- Martin, A.J. (2014). Academic buoyancy and academic outcomes: towards a further understanding of students with attention deficit/ hyperactivity disorder (ADHD), students without ADHD, and academic buoyancy itself. *British Journal of Educational Psychology*, 84(1), 86-107 [Doi:abs/10.1111/bjep.12007]
- Mehrabi, M. (2013). Relationship between internet addiction with procrastination and academic motivation in grade 1 high school students. Thesis dissertation of M. A in psychology, *Islamic Azad University of Hamedan branch*. (Persian) [Doi: /216707/fa]
- Michaeli, N., Afrooz, G., & Qolizadeh, S. (2012). Relationship between self-concept and academic burnout with academic performance of female students. *Journal of School Psychology*, 1, (4), 103-108. (Persian) [Doi: d_1_4_91_12_1_6]
- Mehroof, M., & Griffiths, M. D. (2010). Online gaming addiction: the role of sensation seeking, self-control, neuroticism, aggression, state anxiety, and trait anxiety. *Cyber psychology Behavior and Social Networking*, 13(3), 313-6. [Doi:10.1089/cyber.2009.0229]
- Narimani, M., Rashidi, J., & Zardi, B. (2019). The role of children's self-concept, family's social support, and parenting styles in predicting academic vitality among students with specific learning disability. *Journal of Learning Disabilities*, 8(3), 112-133. (Persian) [Doi:10.22098/JLD.2019.791]
- Phan, H.P., & Ngu, B.H. (2014) an emepirical analysis of students learning and achievement: A motivational approach. *Education al Journal*, 3(4), 203-2016. [Doi:abs/10.1111/bjep.1200]
- Pourabdol, S., Sobhi Garamelki, N., & Abbasi, M. (2015). Comparing education procrastination and head to school among normal and disordered and normal students. *Quarterly in Disability of Learning*, 4 (3), 22-38. (Persian) [Doi: ۳۱۶۹۶۶ fa]

- Putwain, D. V., Connors, L., Symes, W., & Douglas-Osborn, E. (2011). Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? *Anxiety, Stress and Coping*, 3, 1-10 [Doi:10.1080/10615806.2011.582459]
- Rezaei Kalantari, M., & Nourizadeh, S. (1398). The relationship between responsibility and happiness with internet addiction in students of Islamic Azad University, Neka Branch. Fifth International Conference on Management, Psychology and Humanities with Sustainable Development. (Persian) <https://civilica.com/doc/975547/>
- Rothblum, E. D., Solomon, L. J., & Murkami, J. (1986). Affective, cognitive and behavioral deference between high and low procrastinators. *Journal of Counseling Psychology*. [Doi: /cou/33/4/387/]
- Salehi Omrani, E., Abedini baltork, M., Azizi Shomami, M., & Keshavarz, K. (2018). Relationship between internet addiction and depression among secondary school students in Kordkuy, Iran, with an Emphasis on the Type of Virtual Network. *Journal Educ Community Health*, 5 (1), 13-18 (Persian). [Doi: /360341/fa]
- Sadock, B.J., Sadock, V.A. (2007). Impulse Control Disorder. In *Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry: Behavioral Sciences/ Clinical Psychiatry 10th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Willkins*, 850-882. <https://extern.ir/book/kaplan-sadocks-synopsis-psychiatry/>
- Sasmaz, T., Oner, S., Kurt, A. O., Yapici, G., Yazici, A. E., Bugdayci, R., & Sis, M. (2014). Prevalence and risk factors of Internet addiction in high School students. *Euroopen Journal of Public Health*, 24(1), 15-20 [Doi:10.1093/eurpub/ckt051]
- Shahryaripour, R. Najafi, S. Aminbeidokhti, A. Raoufi, M., & Moradi, F. (2017). The Role of Religiosity and Responsibility-Taking in Prediction of Marital Commitment in Students. *Journal: Counseling Research and Development Fall*, 16 (63), 126- 145 . (Persian) <https://iran-counseling.ir/journal/article-1-194-fa.html>
- Spada, M., Hiou, K., & Nikčević, A.V. (2014). Metacognitions, Emotions, and Procrastination. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 20(3), 319-323. [Doi: 10.1891/jcop.20.3.319]
- Solomon, L.J. & Rothblum, E.D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31(4), 503- 509. [Doi:10.1037/0022-0167.31.4.503]
- Solberg, P.A., Hopkins, W.G., Ommundsen, Y., & Halvari, H. (2012). Effects of three training types on vitality among older adults: A self-determination theory perspective. *Psychology of Sport and Exercise*, 13, 407-417. [Doi:10.1016/j.psychsport.2012.01.006]
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: A meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin*, 133, 65–94 [Doi:10.1037/0033-2909.133.1.65]
- Turi, A., Miri, M.R., Beheshti, D., Yari, E., Khodabakhshi, H., & Sarab, G.R. (2014). The prevalence of internet addiction and its relationship with anxiety, stress and depression in high school students in Birjand in 2014. *Journal Birjand University Medical Science*, 22(1), 67-75. pesquisa.bvsalud.org/portal/resource/pt/emr-176168
- Yang, Sh. Ch. (2007). E-critical/thematic doing history project: Integrating the critical thinking approach with computer-mediated history learning. *Computers in Human Behavior*, 23, 2095–2112. [Doi:10.1016/j.chb.2006.02.012]
- Young, K.S. (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48, 402-415 [Doi:10.1177/0002764204270278]